

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

11 септември 2014 година *

„Преюдициално запитване — Регионална схема за подпомагане, предвиждаща издаване на търгуеми зелени сертификати за инсталации, разположени в съответния регион, произвеждащи електроенергия от възобновяеми енергийни източници — Задължение на доставчиците на електроенергия да представят всяка година на компетентния орган определена квота от сертификати — Отказ да се вземат предвид гаранции за произход от други държави — членки на Европейския съюз, и от други държави — страни по Споразумението за ЕИП — Административна глоба в случай на непредставяне на сертификати — Директива 2001/77/ЕО — Член 5 — Свободно движение на стоки — Член 28 ЕО — Членове 11 и 13 от Споразумението за ЕИП — Директива 2003/54/ЕО — Член 3“

По съединени дела C-204/12—C-208/12

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Белгия) с актове от 16 април 2012 г., постъпили в Съда на 30 април 2012 г., в рамките на производства по дела

Essent Belgium NV

срещу

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt,

в присъствието на:

Vlaams Gewest,

Vlaamse Gemeenschap (C-204/12, C-206/12 и C-208/12),

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: L. Bay Larsen, председател на състава, J. Malenovský и A. Prechal (докладчик), съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 21 март 2013 г.,

* Език на производството: нидерландски.

като има предвид становищата, представени:

- за Essent Belgium NV, от D. Haverbeke и W. Vandorpe, advocaten,
- за Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt, Vlaams Gewest и Vlaamse Gemeenschap, от S. Vernailen и B. Goosens, advocaten,
- за нидерландското правителство, от B. Koopman, M. Bulterman и C. Wissels, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от O. Beynet, K. Herrmann и E. Manhaeve, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 8 май 2013 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на членове 18 ДФЕС, 34 ДФЕС и 36 ДФЕС, на членове 4, 11 и 13 от Споразумението за Европейското икономическо пространство от 2 май 1992 г. (ОВ L 1, 1994 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 53, стр. 4, наричано по-нататък „Споразумението за ЕИП“), на член 5 от Директива 2001/77/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар (ОВ L 283, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 36) и на член 3 от Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО (ОВ L 176, стр. 37; Специално издание на български език, 2007 г., глава 12, том 2, стр. 61).
- 2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между Essent Belgium NV (наричано по-нататък „Essent“) и Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt (Регулаторен орган на пазара на газ и електроенергия, наричан по-нататък „VREG“), Vlaams Gewest (Фламандски регион) и Vlaamse Gemeenschap (Фламандската общност) относно наложени от VREG на Essent административни глоби поради непредставяне на сертификати, с които се удостоверява, че посоченото в тях количество електроенергия е произведено от възобновяеми енергийни източници (наричани по-нататък „зелени сертификати“).

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2001/77

- 3 Директива 2001/77 е отменена, считано от 1 януари 2012 г., с Директива 2009/28/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на Директиви

2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, стр. 16). С оглед на момента на настъпване на фактите по главните производства обаче настоящият спор се урежда от разпоредбите на Директива 2001/77.

4 Съгласно съображения 1—3, 10, 11, 14 и 15 от Директива 2001/77:

„(1) Понастоящем потенциалът на възобновяемите енергийни източници не се оползотворява достатъчно в Общността. Общността оценява необходимостта от насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници като приоритетна мярка, като има предвид, че тяхното използване допринася за опазването на околната среда и устойчивото развитие. Освен това, използването на тези източници може също така да създаде нови работни места на местно равнище, да има положително въздействие върху социалната кохезия, да допринесе за сигурността на доставките и да спомогне за по-бързото постигане на целите на Протокола от Киото. Следователно е необходимо да се осигури по-добро оползотворяване на този потенциал в рамките на вътрешния електроенергиен пазар.

(2) Насърчаването на използването на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници е изключително важен приоритет за Общността [...] поради причини, свързани със сигурността и разнообразяването на енергийните доставки, опазването на околната среда и социалната и икономическата кохезия. [...]

(3) Увеличеното използване на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници, представлява важен елемент от пакета мерки, необходими за спазването на Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Организацията на обединените нации за промяната на климата, както и от всички други политики и мерки, свързани със спазването на бъдещи ангажименти.

[...]

(10) Настоящата директива не изисква от държавите членки да признаят покупката на гаранция за произход от друга държава членка или съответно закупуване на електроенергия като принос при изпълнението на задължение по отношение на национални квоти. Въпреки това гаранция за произхода на електроенергията е необходима за улеснение на търговията с електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници и повишаване на прозрачността с оглед на потребителския избор между електроенергията, произведена от невъзобновяеми и електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници. Схемите за гарантиране на произхода сами по себе си не предполагат право на облагодетелстване от националните механизми за подпомагане, установени в отделните държави членки. Важно е тези гаранции за произход да обхващат всички видове производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници.

(11) Важно е да се направи ясно разграничение между гаранциите за произход [и] заменяеми[те] зелени сертификати.

[...]

(14) Държавите членки прилагат различни механизми за подпомагане [н]а възобновяеми енергийни източници на национално ниво, включително зелени сертификати, инвестиционна помощ, освобождаване от данъци или данъчни облекчения, възстановяване на данъци и схеми за пряко ценово подпомагане. Едно от важните средства за постигането на целта на настоящата директива е гарантирането на правилното функциониране на тези механизми, докато не влезе в действие една обща рамка на Общността, за да се поддържа доверието на инвеститорите.

(15) Още е твърде рано да се вземе решение за цялостна рамка на Общността по отношение на схемите за подпомагане, с оглед на ограничения опит с националните схеми и относително малкия дял понастоящем на ценово подпомаганата електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници в Общността“.

5 Член 1 от Директива 2001/77 гласи:

„Целта на настоящата директива е да насърчи увеличението на дела на възобновяемите енергийни източници при производството на електрическа енергия на вътрешния пазар на електроенергия и да положи основата за бъдещата рамка на Общността в тази област“.

6 Съгласно член 2 от тази директива, озаглавен „Определения“:

„По смисъла на настоящата директива се прилагат следните определения:

[...]

г) „потребление на електроенергия“ означава националното производство на електроенергия, включително и автопроизводството, плюс вноса, като се изключи износа (брутно вътрешно потребление на електроенергия).

[...]“.

7 Член 3, параграфи 1 и 2 от посочената директива предвижда:

„1. Държавите членки предприемат необходимите стъпки, за да насърчават по-широкото потребление на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници в съответствие с националните индикативни цели, посочени в точка 2. Тези стъпки следва да бъдат съобразени с поставената цел.

2. Не по-късно от 27 октомври 2002 г. и на всеки пет години след това държавите членки следва да приемат и публикуват доклади, определящи националните им планове относно бъдещото потребление на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници като процент от общото потребление на електроенергия за следващите 10 години. [...] При изготвянето на тези цели в период до 2010 г. държавите членки следва да:

— вземат предвид референтните стойности, посочени в приложението,

— се уверят, че целите съответстват на националните ангажименти, поети в контекста на ангажиментите, по отношение на промяната на климата, които Общността е поела в съответствие с Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Обединените нации относно промяната на климата“.

8 Член 4 от същата директива, озаглавен „Схеми за подпомагане“, гласи следното:

„1. Без да се засягат членове 87 и 88 от Договора [ЕО], [Европейската к]омисия оценява прилагането на механизми, използвани в държавите членки, според които даден производител на електроенергия, на основата на нормативен акт, издаден от публичните власти, получава пряко или косвено подпомагане, и което би могло да има като ефект ограничаване на търговията, на основата на техния принос за постигане на целите по членове 6 и 174 от Договора [ЕО].

2. Най-късно до 27 октомври 2005 г. Комисията следва да представи добре документиран доклад относно опита, придобит от прилагането и едновременното съществуване на различните механизми, посочени в параграф 1. Докладът оценява постигнатия успех, включително рентабилността на системите за подпомагане, посочени в параграф 1, при насърчаване потреблението на електроенергия, произведена от възобновяеми енергийни източници в съответствие с националните индикативни цели, посочени в член 3, параграф 2. Ако е необходимо, към този доклад фигурира предложение за рамка на Общността по отношение на схемите за подпомагане на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници.

[...]“.

- 9 Член 5 от Директива 2001/77, озаглавен „Гаранция за произход на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници“, гласи:

„1. Не по-късно от 27 октомври 2003 г. държавите членки следва да потвърдят, че произход[ът] на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници[,] може да бъде гарантиран по смисъла на настоящата директива в съответствие с обективни, прозрачни и недискриминационни критерии, посочени от всяка държава членка. Те следва да осигурят издаването на гаранция за произход за тази цел, в отговор на такова искане.

[...]

3. Дадена гаранция за произход:

- посочва енергийния източник, от който е произведена електроенергията, уточнява датата и мястото на производство, а в случаите на водоелектрически инсталации посочва и тяхната мощност;
- служи на производителите на електроенергия от възобновяеми енергийни източници да докажат, че продаваната от тях електроенергия действително е произведена от възобновяеми енергийни източници по смисъла на настоящата директива.

4. Гаранциите за произход, издадени в съответствие с параграф 2, следва да бъдат взаимно признавани от държавите членки, [изключително] като доказателство на елементите, посочени в параграф 3. Всеки отказ за признаване на гаранция за произход като такова доказателство, по-специално с оглед на предотвратяването на измами, трябва да се базира на обективни, прозрачни и недискриминационни критерии. В случай на отказ да бъде призната гаранция за произход, Комисията може да принуди отказалата страна да я признае, и по-специално с оглед на обективните, прозрачни и недискриминационни критерии, на които се основава подобно признаване.

[...]“.

- 10 В първа алинея от приложението към Директива 2001/77 се изброяват референтните стойности за националните индикативни цели за дела на електроенергията, произведена от възобновяеми енергийни източници, така както са посочени в член 3, параграф 2 от тази директива. От представения в това приложение списък и от съпътстващите го обяснения се установява, че за всяка държава членка се отчитат посочените референтни стойности, които, от една страна, включват „националното производство“ от възобновяеми енергийни източници през 1997 г., и от друга страна, процентният дял от потреблението на електроенергия за 1997 г. и 2010 г. на произведената от възобновяеми енергийни източници електроенергия, като този дял се „базират на националното производство на [електроенергия от възобновяеми енергийни източници], разделено на брутната национална консумация на електричество“.

- 11 Директива 2001/77 е включена в Споразумението за ЕИП с Решение на Съвместния комитет на ЕИП № 102/2005 от 8 юли 2005 г. за изменение на приложение IV (Енергетика) към Споразумението за ЕИП (ОВ L 306, стр. 34). Посоченото решение е влязло в сила на 1 септември 2006 г.

Директива 2003/54

- 12 Директива 2003/54 е отменена, считано от 3 март 2001 г. с Директива 2009/72/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и за отмяна на Директива 2003/54/ЕО (ОВ L 211, стр. 55). С оглед на момента на настъпване на фактите по главните производства обаче по отношение на настоящия спор се прилагат разпоредбите на Директива 2003/54.
- 13 Член 3, параграф 1 от Директива 2003/54 гласи:

„Държавите членки трябва да гарантират, въз основа на своята институционална организация и с дължимото внимание към принципа на субсидиарността, че, без да се накърнява параграф 2, електроенергийните предприятия се управляват в съответствие с принципите на настоящата директива, с цел постигане на конкурентен, сигурен и екологично устойчив пазар на електроенергия, и няма да правят разлика между тези предприятия както по отношение на правата, така и по отношение на задълженията“.

- 14 Директива 2003/54 е включена в Споразумението за ЕИП с Решение на Съвместния комитет на ЕИП № 146/2005 от 2 декември 2005 г. за изменение на приложение IV (Енергетика) от Споразумението за ЕИП (ОВ L 53, 2006 г., стр. 43). Това решение е влязло в сила на 1 юни 2007 г.

Белгийското право

Фламандски декрет за организацията на пазара на електроенергия

- 15 Фламандският декрет за организацията на пазара на електроенергия (vlaams decreet houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt) от 17 юли 2000 г. (*Belgisch Staatsblad*, 22 септември 2000 г., стр. 32166, наричан по-нататък „Декрет за електроенергията“) цели по-специално да осигури транспонирането на Директиви 2001/77 и 2003/54. Посоченият декрет въвежда схема за подпомагане на произведената от възобновяеми източници електроенергия (наричана по-нататък „зелена електроенергия“). Този декрет е отменен с декрет от 8 май 2009 г.
- 16 Член 2, точка 17 от Декрета за електроенергията определя зеления сертификат като „прехвърлимо нематериално благо, удостоверяващо факта, че през определена година даден производител е произвел определено количество зелена електроенергия, изразена в kWh“.
- 17 Член 22 от този декрет предвижда, че „по искане на производителя регулаторният орган издава [зелен сертификат] за всеки 1000 kWh зелена електроенергия, чийто производител докаже, че е произведена във Фламандския регион [...]“.
- 18 Съгласно член 23, параграф 1 от посочения декрет „[в]секи доставчик, който доставя електроенергия на крайните потребители, свързани към разпределителната или преносната мрежа, е длъжен да представи на регулаторния орган, всяка година преди 31 март, определения в параграф 2 брой зелени сертификати“.

- 19 Съгласно член 23, параграф 2 от същия декрет броят на зелените сертификати, които трябва да се предоставят, по същество се определя чрез умножаване на общото количество доставена електроенергия от съответния доставчик през предходната година с фиксиран коефициент за 2005—2009 г., съответно равен на 0,020, 0,025, 0,030, 0,0375 и 0,0450.
- 20 Съгласно член 24 от Декрета за електроенергията „vlaamse regering [(фламандското правителство)] приема условията, реда и процедурите за издаване на зелени сертификати и определя кои сертификати отговарят на задължението по член 23“.
- 21 В член 25 от този декрет се предвижда, че „[б]ез да се засягат разпоредбите на член [23], след получаване на становището на регулаторния орган и предвид факта, че съществуват еднакви или равностойни гаранции при издаване на подобни сертификати, vlaamse regering има право да признава сертификати за зелена електроенергия, която не е произведена във Фламандския регион“.
- 22 Член 37, параграф 2 от посочения декрет гласи, че от 31 март 2005 г. административната глоба, налагана за нарушение на член 23, параграф 1 от същия декрет, възлиза на 125 EUR за всеки липсващ сертификат.

Постановление на vlaamse regering за насърчаване производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници

- 23 Прилагането на член 24 от Декрета за електроенергията се гарантира с постановление на vlaamse regering от 5 март 2004 г. за насърчаване производството на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (besluit van de vlaamse regering inzake de bevordering van elektriciteitsopwekking uit hernieuwbare energiebronnen) (*Belgisch Staatsblad*, 23 март 2004 г., стр. 16296, наричано по-нататък „постановлението от 5 март 2004 г.“).
- 24 Постановлението от 5 март 2004 г. в редакцията му след измененията, направени с постановление на vlaamse regering от 25 февруари 2005 г. (*Belgisch Staatsblad*, 8 март 2005 г., стр. 9490, наричано по-нататък „постановлението от 25 февруари 2005 г.“), приложима по дело C-204/12, съдържа по-специално в член 15, параграф 1 изброяване на източниците на електроенергия, при които произведената електроенергия може да бъде основание за издаването на зелен сертификат, който се признава от VREG.
- 25 Освен това постановление от 5 март 2004 г. в редакцията му след измененията, направени с постановление на vlaamse regering от 8 юли 2005 г. (*Belgisch Staatsblad*, 17 февруари 2006 г., стр. 8515, наричано по-нататък „постановлението от 8 юли 2005 г.“), приложима по дела C-205/12—C-208/12, съдържа и следните разпоредби.
- 26 С това постановление се определя „гаранцията за произход“ като „документ, който служи като доказателство, че определено количество от доставената на крайните потребители електроенергия е произведено от възобновяеми енергийни източници“.
- 27 Член 13 от посоченото постановление предвижда:

„§ 1: Данните относно издадените зелени сертификати се регистрират от VREG в централизирана база данни. [...]

„§ 2: За всеки зелен сертификат се регистрира най-малко следната информация:

[...]

6° дали зеленият сертификат може или не може да бъде приет за годен да отговори на предвиденото задължение за сертификати по член 15,

[...]

§ 3: Отбелязванията по § 2, 6°, са следните:

1° „годен за признаване“, когато зеленият сертификат отговаря на изискванията на член 15, § 1 [...],

2° „негоден за признаване“, когато зеленият сертификат не отговаря на изискванията на член 15, § 1 [...]

[...]“.

28 Член 15, параграф 3 от същото постановление предвижда:

„Зелените сертификати, използвани в съответствие с разпоредбите на подраздел III като гаранции за произход, могат да се използват и в рамките на задължението за представяне на сертификати, при условие че отбелязването по член 13, § 2, 6°, е „годен за признаване“ [...]“.

29 Членове 15 bis и 15 quater от посоченото постановление се намират в подраздел III, озаглавен „[и]зползване на зелените сертификати като гаранция за произход“. Тези членове предвиждат следното:

„Член 15 bis. § 1: Зелените сертификати се използват като гаранция за произход, когато при продажбата на електроенергия на крайни потребители те се представят като [зелена] електроенергия.

[...]

Член 15 quater. § 1. Гаранция за произход от друг регион или друга страна може да се внесе във Фламандския регион, за да се използва като гаранция за произход [...]

[...]

§ 2. когато гаранцията за произход се внася от друг регион или друга страна, данните се вписват в централната база данни под формата на зелен сертификат със следните отбелязвания:

1° „негоден за признаване“ [...]

[...]

Зелените сертификати от друг регион или друга страна могат да се впишат с отбелязването „годни за признаване“, когато в съответствие с член 25 от [Декрета за електроенергията] фламандското правителство реши да признае съответните сертификати.

Вписванията се извършват, след като компетентният орган от другия регион или другата страна предаде на VREG необходимите данни от гаранцията за произход и след като гаранцията за произход е станала неизползваема в другата страна или регион.

[...]“.

Спорът по главните производства и преюдициалните въпроси

- 30 В качеството му на доставчик на електроенергия по отношение на Essent в периода между 2003 г. и 2009 г. се прилага предвиденото в член 23, параграф 1 от Декрета за електроенергията задължение всяка година да представя на VREG определен брой зелени сертификати (наричано по-нататък „задължение за квота“).
- 31 За да изпълни задължението си за квота, което е изтичало на 31 март 2005 г., Essent по-специално представя на VREG гаранции за произход, удостоверяващи производството на зелена електроенергия съответно в Нидерландия и в Норвегия.
- 32 Като приема, че при липсата на изпълнителни мерки по член 25 от приетия от vlaamse regering Декрет за електроенергията, само издадените съгласно този декрет зелени сертификати на установените във Фламандския регион производители на зелена електроенергия могат да се приемат, че отговарят на задължението за квота, VREG в приложение на член 37, параграф 2 от посочения декрет налага на Essent с решение от 24 май 2005 г. административна глоба в размер на 125 EUR за всеки липсващ зелен сертификат или определя общ размер на глобата — 542 125 EUR.
- 33 На 30 септември 2005 г. Essent подава пред Rechtbank van eerste aanleg te Brussel (Първоинстанционен съд Брюксел, Белгия) жалба, с която цели това решение да се обяви за незаконосъобразно, вследствие на което да не се събере на наложената глоба. Essent моли съдебното решение, което ще бъде постановено, да има действие спрямо Vlaams Gewest и Vlaamse Gemeenschap (дело C-204/12).
- 34 През следващите години по сходни съображения VREG налага на Essent глоби съответно в размер на 234 750 EUR с решение от 13 юли 2006 г., в размер на 166 125 EUR с решение от 4 юли 2007 г. и в размер на 281 250 EUR и в размер на 302 375 EUR с две решения от 18 май 2009 г. — първото за 2008 г., а второто за 2009 г.
- 35 Решенията от 13 юли 2006 г. и от 4 юли 2007 г. са приети след отказа на VREG да вземе предвид гаранциите за произход, удостоверяващи производството на зелена електроенергия съответно в Дания (и/или Швеция), както и в Норвегия, а решенията от 18 май 2009 г. — след отказа да се вземат предвид гаранциите за произход, удостоверяващи производството на зелена електроенергия в Норвегия.
- 36 На 16 юли 2010 г. Essent подава пред Rechtbank van eerste aanleg te Brussel жалба срещу посочените четири решения (дела C-205/12—C-208/12).
- 37 В подкрепа на всяка от горепосочените пет свои жалби Essent изтъква първо основание, което е изведено от нарушение на член 34 ДФЕС и на член 11 от Споразумението за ЕИП.
- 38 Относно това Rechtbank van eerste aanleg te Brussel счита, че доколкото доставчиците на електроенергия са длъжни да купуват издадени от VREG зелени сертификати, те са препятствани да покрият частично нуждата си от сертификати, като се обърнат към установени в чужбина оператори, и на пръв поглед като че ли резултатът от това е мярка с равностоен на количествено ограничение ефект върху вноса на такива сертификати по смисъла на член 34 ДФЕС и член 11 от Споразумението за ЕИП.
- 39 Освен това посочената юрисдикция изтъква, че VREG твърди в защитата си, че разглежданите гаранции за произход по висящите пред нея дела не представляват зелени сертификати и че от член 5 от Директива 2001/77 във връзка със съображение 10 от същата следва, че тези гаранции по-специално не включват право на облагодетелстване от националните механизми за подпомагане на зелената електроенергия.

40 Второто основание, изтъкнато от Essent в подкрепа на жалбите му, е изведено от нарушение на принципа на недопускане на дискриминация, уреден в член 18 ДФЕС, в член 4 от Споразумението за ЕИП и в член 3 от Директива 2003/54. Що се отнася до член 3 от Директива 2003/54, запитващата юрисдикция уточнява, че в жалбите си Essent твърди, че съгласно параграф 1 от посочената разпоредба държавите членки трябва да се въздържат от провеждането на дискриминация при институционалната организация на пазара на електроенергия.

41 Според Essent различните посочени разпоредби от правото на Съюза са слабо познати, доколкото разглежданата национална правна уредба закриля местните производители на електроенергия и поради това препятства изграждането на вътрешния пазар, и доколкото VREG третира по различен начин идентични положения, като отказва да приеме издадените от други държави гаранции за произход.

42 При тези обстоятелства Rechtbank van eerste aanleg te Brussel решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси, които по същество са формулирани по един и същи начин във всяко от петте производства, по които е сезиран:

„1) Съвместима ли е с член 34 ДФЕС и с член 11 от Споразумението за ЕИП и/или с член 36 ДФЕС и с член 13 от Споразумението за ЕИП [(по дела C-207/12 и C-208/12 въпросът се отнася само до членове 11 и 13 от Споразумението за ЕИП)] национална правна уредба като съдържащата се в Декрета [за електроенергията], приложен с постановлението [от 5 март 2004 г.], изменено с постановлението [от 25 февруари 2005 г.] и с постановлението [от 8 юли 2005 г.] [(позоваването на постановлението от 8 юли 2005 г. не фигурира във въпроса, поставен по дело C-204/12)], съгласно която:

- за доставчиците на свързаните към разпределителната или преносна мрежа крайни потребители се предвижда задължение всяка година да представят на регулаторния орган определен брой зелени сертификати (член 23 от [Декрета за електроенергията]),
- [VREG] налага административна глоба на доставчиците на свързаните към разпределителната или преносна мрежа крайни потребители, когато те не са представили достатъчен брой зелени сертификати, за да изпълнят предвиденото за тях задължение за квоти във връзка с такива сертификати (член 37, параграф 2 от [Декрета за електроенергията]),
- изрично се предвижда, че гаранциите за произход от други страни могат да се признават при определени условия за изпълнение на задължението за квоти (член 15 quater, параграф 2 от постановлението [от 5 март 2004 г., изменено с постановлението от 8 юли 2005 г.] [(текстът в настоящото тире не фигурира във въпроса по дело C-204/12)],
- [VREG] не може или не иска да вземе предвид гаранции за произход от Норвегия [и Нидерландия (уточнение на въпроса по дело C-204/12)] [и Дания] [уточнение на въпроса по дело C-205/12] [и Дания/Швеция (уточнение на въпроса по дело C-206/12)] при липса на мерки за прилагане от страна на vlaams regering, което да признава еднаквостта или равностойността на представянето на тези сертификати (член 25 от Декрета [за електроенергията] и [i] по дело C-204/12] член 15, параграф 1 от постановлението [от 5 март 2004 г., изменено с постановление от 25 февруари 2005 г.], [ii] по дела C-205/12—C-208/12], член 15 quater, параграф 2 от постановлението [от 5 март 2004 г., изменено с постановление от 8 юли 2005 г.]), като в конкретния случай [VREG] не е проверил наличието на еднаквост или равностойност,

- за целия период на действие на Декрета [за електроенергията] при проверката за изпълнение на задължението за квоти в действителност са вземани предвид само сертификати за произведена във Фламандския регион зелена електроенергия, докато за доставчиците на електроенергия на свързаните с разпределителната или преносна мрежа крайни потребители не е съществувала никаква възможност да докажат, че представените гаранции за произход [от други държави — членки на Европейския съюз (това уточнение не фигурира във въпроса по дело C-204/12)] отговарят на условието за наличие на еднакви или равностойни гаранции за издаването на тези сертификати?
- 2) Съвместима ли е национална правна уредба като описаната [в първия въпрос] с член 5 от Директива [2001/77] [(по дела C-207/12 и C-208/12 вторият въпрос е поставен само „доколкото посочената разпоредба е от значение за ЕИП“)]?
- 3) Съвместима ли е национална правна уредба като описаната [в първия въпрос] с принципа на равно третиране и със забраната на дискриминация, съдържащи се по-специално в член 18 ДФЕС [(дела C-204/12— C-206/12)], в член 4 от Споразумението за ЕИП [(дела C-207/12 и C-208/12)] и в член 3 от Директива [2003/54] [(по дела C-207/12 и C-208/12 въпросът се отнася само до посочения член 3 само „доколкото тази разпоредба е от значение за ЕИП“)]?“.

Производство пред Съда

- 43 С определение на председателя на Съда от 20 юни 2012 г. (определение Essent Belgium (C-204/12 — C-208/12, EU:C:2012:363) дела C-204/12—C-208/12 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството и за решението.
- 44 След обявяването на заключението на генералния адвокат VREG, Vlaams gewest и Vlaamse Gemeenschap (наричани по-нататък заедно „VREG и др.“) с молба подадена в секретариата на Съда на 30 май 2013 г., искат възобновяване на устната фаза на производството, като по същество твърдят, че за да може Съдът да даде конкретен отговор на преюдициалните въпроси, е необходимо да се направят различни уточнения от фактическо естество. Освен това VREG и др. желаят да изразят становището си относно необходимостта от ограничаване на последиците във времето на решението, което предстои да бъде постановено, която необходимост би възникнала, ако Съдът приеме, че правото на Съюза трябва да бъде тълкувано в смисъл, че не допуска правна уредба като разглежданата в главните производства.
- 45 След като получава от секретариата на Съда писмо от 16 юли 2014 г., с което е информиран, че решението по настоящите дела ще бъде постановено на 11 септември 2014 г., Essent също подава на 28 юли 2014 г. молба в секретариата на Съда, с която иска възобновяване на устната фаза на производството.
- 46 В тази молба Essent по същество твърди, че следва да бъде дадена възможност на страните да обсъдят някои от преценките в постановеното на 1 юли 2014 г. решение Ålands Vindkraft (C-573/12, EU:C:2014:2037). Във връзка с това Essent подчертава, че както фактическото положение, така и правната рамка, които характеризират делото, по което е постановено посоченото решение, са различни от фактическото положение и правната рамка, които характеризират настоящото дело.
- 47 Съгласно член 83 от Процедурния правилник на Съда след изслушване на генералния адвокат той може да постанови възобновяване на устната фаза на производството по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните

посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.

- 48 В случая след изслушване на генералния адвокат Съдът счита, че разполага с всички необходими сведения, за да се произнесе по делото. Също така Съдът констатира, че молбите за възобновяване на устната фаза на производството не съдържат нови факти, които да са от естество да повлияят върху решението, което предстои да бъде постановено. Освен това следва да се отбележи, че настоящите дела няма да бъдат решени въз основа на доводи, които не са били обсъдени от страните.
- 49 При тези обстоятелства не следва да се постановява възобновяване на устната фаза на производството.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта на въпросите

- 50 Според VREG и др. преюдициалните въпроси са недопустими на две основания. На първо място, Съдът няма компетентност да се произнесе по съвместимостта на националното право с правото на Съюза. На второ място, тези преюдициални въпроси не са от значение за решаването на споровете по главното производство, тъй като се основават на погрешно тълкуване на вътрешното право. Всъщност запитващата юрисдикция неправилно е приела, че член 25 от Декрета за електроенергията и член 15 quater, параграф 2, втора алинея от постановлението от 5 март 2004 г. изискват евентуално да се вземат предвид не само зелените сертификати от други страни, но и гаранциите за произход от други страни.
- 51 Във връзка с това обаче следва да се припомни, че от една страна, макар в рамките на преюдициално производство да не е компетентен да се произнася по въпроса за съответствието на национални мерки с правото на Съюза, Съдът въпреки това може да предостави на националната юрисдикция всички насоки за тълкуване на правото на Съюза, които да ѝ позволят да прецени това съответствие при решаване на висящото пред нея дело (вж. по-специално решение Azienda Agro-Zootecnica Franchini и Eolica di Altamura, C-2/10, EU:C:2011:502, т. 35 и цитираната съдебна практика).
- 52 От друга страна, Съдът не следва да се произнася по тълкуването на национални разпоредби, тъй като това тълкуване попада в изключителната компетентност на националните юрисдикции. Така, когато Съдът е сезиран с преюдициално запитване от национална юрисдикция, той трябва да се придържа към тълкуването на националното право, което му е изложила националната юрисдикция (вж. по-специално решение ŒEZ, C-115/08, EU:C:2009:660, т. 57 и цитираната съдебна практика).
- 53 Освен това от постоянната съдебна практика следва, че в рамките на производството, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално заключение, за да може да постанови решението си, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, щом като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. по-специално решение Carmen Media Group, C-46/08, EU:C:2010:505, т. 75 и цитираната съдебна практика).

- 54 Отказ за произнасяне по отправен от национална юрисдикция преюдициален въпрос може да има само ако е очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главните производства, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. по-специално решение *Carmen Media Group*, EU:C:2010:505, т. 76 и цитираната съдебна практика).
- 55 В това отношение обаче следва да се констатира, че исканото от запитващата юрисдикция тълкуване на разпоредбите на правото на Съюза има явна връзка с предмета на споровете по главните производства, тъй като с него се цели да се установи по-същество дали посочените разпоредби трябва да бъдат тълкувани в смисъл, че не допускат приложението на разглежданите в главните производства вътрешни разпоредби, извършено в случая спрямо *Essent*, и че такова тълкуване също така може да повлияе при решаване на посочените спорове.
- 56 От гореизложените съображения следва, че направените от *VREG* и др. възражения трябва да се отхвърлят, както и че преюдициалните запитвания са допустими.

По втория въпрос

- 57 С втория си въпрос, който следва да бъде разгледан на първо място, запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали член 5 от Директива 2001/77 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената на територията на съответния регион зелена електроенергия търгуеми сертификати и да налага на доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Съюза, или от трети държави — страни по Споразумението за ЕИП.
- 58 Най-напред, що се отнася до въпросите, които запитващата юрисдикция задава в конкретния контекст по дела *C-207/12* и *C-208/12*, в каква степен член 5 от Директива 2001/77 е от значение за Европейското икономическо пространство (ЕИП), в точка 11 от настоящото решение беше отбелязано, че посочената директива е включена в Споразумението за ЕИП с Решение № 102/2005, което е влязло в сила на 1 септември 2006 г. При това положение и с оглед на обстоятелството, че тези две дела се отнасят до решенията от 18 май 2009 г. на *VREG* за налагане на глоби за 2008 г. и за 2009 г., следва да се констатира, че в рамките на посочените дела член 5 е приложим *ratione temporis*.
- 59 Относно материалния обхват на член 5 следва да се припомни, че видно от заглавието му и параграф 1 от него, той по същество има за цел да гарантира, че произходът на зелената електроенергия може да бъде удостоверен чрез гаранция за произход.
- 60 От своя страна националните схеми за подпомагане, чрез които производителите на зелена електроенергия имат право на пряко или косвено подпомагане и които, както следва от съображение 14 от Директива 2001/77, могат, какъвто е случаят с разглежданата в главните производства схема за подпомагане, да прибягват до механизма на зелените сертификати, са предмет на друга разпоредба от посочената директива, а именно на член 4 от нея.
- 61 Нищо в текста на посочените членове 4 и 5 или в съображенията на Директива 2001/77 обаче не указва, че законодателят на Съюза е искал да създаде връзка между гаранциите за произход и националните схеми за подпомагане на производството на зелена електроенергия.

- 62 В това отношение най-напред следва да се има предвид, че както следва от съображения 14 и 15 и от член 4 от Директива 2001/77, същата няма за цел вземането на решение за цялостна рамка на Общността по отношение на националните схеми за подпомагане, а по-скоро имат за цел да гарантира правилното функциониране на съществуващите схеми, за да се поддържа доверието на инвеститорите, докато евентуално не влезе в действие една обща рамка на Общността.
- 63 На следващо място, в съображение 10 от Директива 2001/77 се уточнява, че схемите за гарантиране на произход сами по себе си не предполагат право на облагодетелстване от установените в отделните държави членки национални механизми за подпомагане. В това отношение, що се отнася по-конкретно до механизмите за подпомагане чрез заменяемите зелени сертификати, в съображение 11 от посочената директива се подчертава, че е важно да се направи ясно разграничение между гаранциите за произход и посочените сертификати.
- 64 Що се отнася до целта на гаранциите за произход, в съображение 10 от Директива 2001/77 се посочва, че те са необходими, за улеснение на търговията с електроенергия и за повишаване на прозрачността с оглед на потребителския избор между тази електроенергия и електроенергията, произведена от невъзобновяеми източници. От своя страна, в член 5, параграф 3, второ тире от посочената директива се уточнява, че целта на такива гаранции за произход е да позволят на производителите на електроенергия да докажат, че продаваната от тях електроенергия е произведена от възобновяеми енергийни източници.
- 65 Освен това съгласно параграф 4 от посочения член 5 гаранциите за произход следва да бъдат взаимно признавани от държавите членки, и особено като доказателство на елементите, посочени в параграф 3 от същия член.
- 66 От поясненията, посочени в точки 63—65 от настоящото решение, обаче се установява, че законодателят на Съюза не е имал намерение да наложи на държавите членки, избрали схема за подпомагане, която използва зелени сертификати, да разширят ползването ѝ върху зелената електроенергия, произведена на територията на друга държава членка (вж. по аналогия решение *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 53 и 54).
- 67 Накрая, в това отношение следва също да се има предвид, че както следва от член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2001/77, във връзка с приложението към нея, държавите членки трябва да определят националните индикативни цели относно бъдещото потребление на зелена електроенергия, като вземат предвид като референтни стойности, от една страна, „националното производство“ на зелена електроенергия за 1997 г., и от друга страна, съответно процента за 1997 г. и 2010 г. на зелена електроенергия от брутното потребление на електроенергия, като този дял е изчислен на базата на „националното производство“ на зелена електроенергия, разделено на брутното вътрешно потребление на електроенергия.
- 68 Следователно посочените в член 4 от Директива 2001/77 национални механизми за подпомагане на производителите на електроенергия, които по-специално трябва да допринасят за постигането на съответните национални индикативни цели от държавите членки, по принцип трябва да водят до укрепване на националното производство на зелена електроенергия. Във връзка с това в съображение 10 от същата директива по-специално се подчертава, че държавите членки са задължени да признават само покупката на гаранция за произход от друга държава членка или съответно закупуването на електроенергия като принос при изпълнението на националните квоти.
- 69 Предвид всички изложени по-горе съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 5 от Директива 2001/77 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената зелена електроенергия на територията на съответния регион търгуеми сертификати и да налага на

доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Съюза, или от трети държави — страни по Споразумението за ЕИП.

По първия въпрос

- 70 Най-напред следва да се припомни, че главните производства се отнасят до решения на VREG, с които между 15 април 2005 г. и 28 май 2009 г. на Essent се налагат административни глоби по съображения, че не е изпълнил задълженията си всяка година да представи зелени сертификати. При тези обстоятелства и с оглед на факта, че Договорът от Лисабон е влязъл в сила на 1 декември 2009 г., за да се отговори на първия преюдициален въпрос, следва да се вземат предвид по-скоро членове 28 ЕО и 30 ЕО, а не членове 34 ДФЕС и 36 ДФЕС, на които фактически се позовава запитващата юрисдикция.
- 71 Следователно трябва да се приеме, че с първия си въпрос посочената юрисдикция по същество иска да установи дали членове 28 ЕО и 30 ЕО, както и членове 11 и 13 от Споразумението за ЕИП трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената зелена електроенергия на територията на съответния регион търгуеми сертификати и да налага на доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Съюза, или от трети държави — страни по Споразумението за ЕИП.
- 72 Освен това следва да се припомни, че текстът на членове 11 и 13 от Споразумението за ЕИП са формулирани почти по същия начин като членове 28 ЕО и 30 ЕО, така че съгласно постоянната практика на Съда тези разпоредби трябва да се тълкуват еднакво (в този смисъл вж. по-специално решения *Bellio Flli*, C-286/02, EU:C:2004:212, т. 34 и 35, и *Комисия/Португалия*, C-265/06, EU:C:2008:210, т. 30). Следователно посочените по-долу съображения, свързани с членове 28 ЕО и 30 ЕО, трябва да се разбират като приложими съответно *mutatis mutandis* към членове 11 и 13 от Споразумението за ЕИП.

Относно наличието на пречка за свободното движение на стоки

– Доводи на страните

- 73 От една страна, VREG и др. и Комисията твърдят, че гаранциите за произход не представляват стоки по смисъла на членове 28 ЕО и 30 ЕО. Във връзка с това Комисията поддържа, че единствената функция на посочените гаранции е да удостоверят „зеления“ характер на електроенергията, за която се отнасят, така че те са само допълнение към нея и не представляват отделна стока.
- 74 Според VREG и др. обстоятелството, че на практика такива гаранции понякога са предмет на търговски сделки, които са самостоятелни и отделни от сделките с електроенергия, не поставя под съмнение допълващия им характер. Но дори и в този случай гаранциите биха имали всъщност като единствена функция да направят възможна продажбата по отношение на даден

клиент на определено количество електроенергия като зелена електроенергия. Освен това нематериалният характер на гаранциите за произход също препятства възможността те да бъдат определени като „стоки“ по смисъла на член 28 ЕО.

- 75 За сметка на това Essent счита, че доколкото гаранциите за произход на практика са предмет на възмездно прехвърляне, те трябва да се считат за такива стоки.
- 76 От друга страна, Essent и Комисията твърдят, че независимо от въпроса дали гаранциите за произход трябва да бъдат определени като стоки по смисъла на член 28 ЕО, разглежданата в главните производства правна уредба във всеки случай въвежда мярка с равностоен на количествено ограничение ефект върху вноса на самата електроенергия.

– Съображения на Съда

- 77 Съгласно постоянната практика на Съда член 28 ЕО, с който се забраняват между държавите членки мерките с равностоен на количествено ограничение ефект върху вноса, се отнася до всички национални мерки, които могат пряко или непряко, действително или потенциално да възпрепятстват търговията в рамките на Общността (вж. по-специално решение *Dassonville*, 8/74, EU:C:1974:82, т. 5, и *PreussenElektra*, C-379/98, EU:C:2001:160, т. 69).
- 78 На първо място, относно въпросите дали гаранции за произход като разглежданите в главните производства могат да бъдат определени като „стоки“ по смисъла на членове 23 ЕО и 28 ЕО и дали свободното им движение в този случай е възпрепятствано от схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, следва най-напред да се подчертае, че тези гаранции са инструменти, чието съществуване, съдържание, обхват и функции произтичат от Директива 2001/77.
- 79 В това отношение от точки 63—65 от настоящото решение следва, че съгласно посочената директива целта на такива инструменти е да позволят на производителите на електроенергия да докажат, че продаваната от тях електроенергия е произведена от възобновяеми енергийни източници, да улеснят търговията с такава електроенергия и да повишат прозрачността с оглед на потребителския избор между тази електроенергия и електроенергията, произведена от невъзобновяеми източници. Те обаче поради своето естество не предоставят право да се ползват въведените от различните държави членки национални механизми за подпомагане, като в това отношение посочените гаранции за произход трябва по-специално да се разграничават от заменяемите зелени сертификати, използвани в рамките на тези механизми.
- 80 Вследствие на това изглежда, че от една страна, гаранциите за произход са създадени като допълнение, на първо място, към произвежданата от производителите зелена електроенергия, и на следващо място, като допълнение към електроенергията, която даден доставчик продава на потребителите. От друга страна, свободното движение на такива инструменти между държавите членки най-малко за целите, които са неразделно свързани с тях по силата на Директива 2001/77, не изглежда да е възможно да бъде възпрепятствано от факта, че дадена национална схема за подпомагане на производството на зелена енергия, при която се използват зелените сертификати, не предвижда вземането предвид на посочените инструменти.
- 81 За да се отговори обаче на настоящия преюдициален въпрос, не е необходимо да се разрешат окончателно поставените в точка 78 от настоящото решение въпроси. Достатъчно е всъщност да се констатира, че дори и да се предположи че гаранции за произход като разглежданите в главните производства представляват „стоки“ по смисъла на членове 23 ЕО и 28 ЕО и че схема за подпомагане като разглежданата в главните производства представлява пречка за свободното

движение на стоките, по смисъла на втората от горепосочените разпоредби, при всички случаи следва, че посочената пречка би била обоснована с оглед на съображенията, посочени в точки 89—103 от настоящото решение.

- 82 На второ място, що се отнася до наличието на евентуални пречки за вноса на електроенергия, следва да се отбележи, че макар в акта за преюдициално запитване да не се съдържа информация относно това дали разглежданите в споровете по главните производства гаранции за произход са били придобити от Essent във връзка с реална покупка и внос на електроенергия, може да се предположи, че случаят е точно такъв.
- 83 При тези обстоятелства следва да се приеме, че правна уредба като разглежданата в главните производства действително може да възпрепятства, най-малкото непряко и потенциално, вноса на електроенергия, по-специално на зелена електроенергия, от други държави членки, и при това по различни начини (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 67—75).
- 84 От една страна, от посочената правна уредба всъщност следва, че доставчиците на електроенергия като Essent са длъжни да притежават, в рамките на предвидения годишен краен срок, определено количество зелени сертификати, за да изпълнят наложеното им задължение за квота, което зависи от общото количество доставена от тях електроенергия.
- 85 Само предоставени съгласно посочената правна уредба зелени сертификати обаче могат да бъдат използвани, за да се изпълни това задължение. Така, посочените доставчици по принцип са длъжни да купят такива сертификати за внасяната от тях електроенергия, като в противен случай са длъжни да заплатят административна глоба. Следователно такава правна уредба е от такова естество, че може да възпрепятства вноса на електроенергия от други държави членки (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 69 и 70 и цитираната съдебна практика).
- 86 От друга страна, обстоятелството, че производителите на зелена електроенергия разполагат с възможност да продават зелените си сертификати заедно с произвежданата от тях електроенергия, на практика изглежда от естество да може да насърчи евентуалното започване на преговори и уреждането на договорни отношения, при необходимост дългосрочни, относно доставката на национална електроенергия от такива производители на доставчиците, тъй като по такъв начин последните всъщност могат да получат едновременно електроенергията и зелените сертификати, от които се нуждаят, за да изпълнят наложеното им задължение за квота.
- 87 Оттук следва, че и в това отношение схема за подпомагане като разглежданата в главните производства има за последица, най-малкото потенциално, възпирането на вноса на електроенергия с произход от други държави членки (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 72 и 73 и цитираната съдебна практика).
- 88 От гореизложеното следва, че правна уредба като разглежданата в главните производства може да възпрепятства вноса на електроенергия, по-специално на зелена електроенергия, с произход от други държави членки и че следователно тя представлява мярка с равностоен на количествени ограничения на вноса ефект, която по принцип е несъвместима със задълженията съгласно правото на Съюза, произтичащи от член 28 ЕО, освен ако тази правна уредба може да бъде обективно обоснована (в този смисъл вж. по-специално решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 75 и цитираната съдебна практика).

По евентуалното обосноваване

89 Както следва от постоянната практика на Съда, национална правна уредба или практика, която представлява мярка с равностоен на количествени ограничения ефект, може да бъде обоснована с едно от съображенията от общ интерес, изброени в член 30 ЕО, или с императивни изисквания. И в единия, и в другия случай националната мярка трябва да е в състояние да гарантира в съответствие с принципа на пропорционалност осъществяването на преследваната цел и да не надхвърля необходимото за нейното постигане (вж. по-специално решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 76 и цитираната съдебна практика).

– По целта за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници

90 Съгласно установената практика на Съда национални мерки, които могат да възпрепятстват търговията в рамките на Общността, могат да бъдат обосновани по-специално с императивни изисквания за опазването на околната среда (вж. по-специално решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 77 и цитираната съдебна практика).

91 В това отношение следва да се припомни, че използването на възобновяеми енергийни източници за производството на електроенергия, което правна уредба като разглежданата в главните производства има за цел да насърчава, е полезно за опазването на околната среда, тъй като допринася за намаляването на емисиите на парникови газове, които са сред основните причини за климатичните промени, с които Съюзът и неговите държави членки са се ангажирали да се справят (вж. в този смисъл решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 78 и цитираната съдебна практика).

92 На това основание и както по-специално е посочено в съображения 1—3 от Директива 2001/77, увеличението на това използване, което е сред най-важните приоритети на Съюза, представлява по-точно важен елемент от пакета мерки, необходими за спазването на Протокола от Киото, и спомага за по-бързото постигане на неговите цели (в този смисъл вж. по-специално решение *IBV & Cie*, C-195/12, EU:C:2013:598, т. 56).

93 Както Съдът вече е отбелязал, такова увеличение има за цел и закрилата на здравето и живота на хората, животните или растенията — съображения от общ интерес, изброени в член 30 ЕО (вж. решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 80 и цитираната съдебна практика).

94 Както по-специално се подчертава в член 4, параграф 1 от Директива 2001/77, националните механизми за подпомагане производството на зелена електроенергия обаче са от естество да допринесат за постигането на целите, посочени в член 6 ЕО и член 174, параграф 1 ЕО (вж. в този смисъл решение *IBV & Cie*, EU:C:2013:598, т. 59).

95 С оглед на гореизложените съображения трябва да се приеме, че целта за насърчаване на използването на възобновяеми енергийни източници за производството на електроенергия — както целта, преследвана от разглежданата в главните производства правна уредба — по принцип може да обоснове евентуални пречки за свободното движение на стоки.

– По пропорционалността

96 Както беше припомнено в точка 89 от настоящото решение, за да бъде обоснована посочената правна уредба, тя най-малкото трябва да отговаря на изискванията, произтичащи от принципа на пропорционалност, а именно да е в състояние да постигне преследваната от нея законосъобразна и необходима цел.

- 97 Във връзка с това и що се отнася, на право място, до обстоятелството, че само зелените сертификати, предоставени по силата на посочената правна уредба за зелена електроенергия, която е произведена на територията на съответния регион, а не гаранциите за произход, свързани със зелената електроенергия, произведена в други държави членки, могат да бъдат използвани, за да се изпълни задължението за квота, следва по-специално да се приеме, че тъй като с правото на Съюза не се осъществява хармонизация на националните схеми за подпомагане на зелената електроенергия, подобно изключване може само по себе си да се разглежда като необходимо с цел да се постигне преследваната в случая законосъобразна цел, насочена към насърчаване на увеличеното използване на възобновяеми енергийни източници за производството на електроенергия (вж. в този смисъл решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 92—94).
- 98 Първо, обстоятелството, че дадена схема за подпомагане е създадена по такъв начин, че по-скоро е пряко в полза на производството на зелена електроенергия, отколкото само на нейното потребление, може по-специално да се обясни с оглед на това, че зеленият характер на електроенергията е свързан само с производството ѝ и че на първо място целите в областта на околната среда за намаляване на газовите емисии могат да бъдат действително преследвани на етапа на производството (вж. решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 95).
- 99 Освен това трябва да се припомни, че противно на становището на Essent, посочено в точки 67 и 68 от настоящото решение, в това отношение от член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2001/77, във връзка с приложението към същата, следва, че законодателят на Съюза е наложил на различните държави членки да определят националните индикативни цели съобразно националното производство на зелена електроенергия.
- 100 Второ, и относно факта, че разглежданата в главните производства схема за подпомагане не е предвидена по такъв начин, че да е в полза съответно на производството на зелената електроенергия, разположено на територията на други държави членки по-специално като се вземат предвид гаранциите за произход относно тази електроенергия, следва да се отбележи, че изходната позиция, потенциалът за производство на енергия от възобновяеми източници и енергийният състав на всяка държава членка са различни (вж. в този смисъл решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 98).
- 101 Освен това и както посочва законодателят на Съюза в съображение 14 от Директива 2001/77, едно от важните средства за постигането на целта на посочената директива е гарантирането на правилното функциониране на механизмите за подпомагане на възобновяемите енергийни източници на национално равнище (вж. в този смисъл решение *IBV & Cie*, EU:C:2013:598, т. 57).
- 102 За тези цели обаче е важно държавите членки да могат да контролират ефекта и разходите на тези схеми в зависимост от своя потенциал, като същевременно поддържат доверието на инвеститорите (вж. в този смисъл решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 99).
- 103 С оглед на гореизложеното не изглежда, че единствено защото се ограничава правото на участие в схема за подпомагане, използваща зелени сертификати, като разглежданата в главните производства, само до зелената електроенергия, произведена на територията на региона, и защото се отказва да се вземат предвид гаранциите за произход относно произведена в други държави членки електроенергия с цел да се изпълни задължението за квота, може да се приеме, че това е от естество да наруши принципа на пропорционалност (вж. по аналогия решение *Ålands Vindkraft*, EU:C:2014:2037, т. 104).

- 104 Все пак, на второ място, е необходимо е да се провери дали, взети заедно с ограничението, което бе споменато по-горе, другите характеристики на разглежданата в главните производства правна уредба, така както е посочена от запитващата юрисдикция, позволяват да се стигне до извода, че взета в своята цялост, тази правна уредба отговаря на изискванията, произтичащи от принципа за пропорционалност.
- 105 Всъщност в това отношение следва да се припомни, че от акта за преюдициално запитване става ясно, че тази правна уредба по-специално се характеризира със задължението всяка година доставчиците да притежават и представят на компетентния регулаторен орган дадено количество зелени сертификати, които съответстват на дял от доставките им, като в противен случай са длъжни да заплатят административна глоба.
- 106 От посочената правна уредба обаче следва, че в случай на внос на зелена електроенергия с произход от други държави членки по принцип се изисква при търговия или потребление на такава електроенергия съответните доставчици да закупуват зелени сертификати в зависимост от количеството на внесената по този начин електроенергия.
- 107 С оглед на тези различни аспекти е необходимо да се отбележи, първо, че схема за подпомагане, която подобно на схемата по главните производства използва зелени сертификати, има за цел по-специално да възложи поемането на допълнителните разходи във връзка с производството на зелена електроенергия пряко от пазара, а именно от доставчиците на електроенергия, които са обвързани от задължението за квота и в крайна сметка от потребителите.
- 108 Като правят такъв избор, държавите членки не надхвърлят свободата на преценка, от която продължават да се ползват при преследването на легитимната цел за увеличаване на производството на зелена електроенергия (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 109 и 110).
- 109 Второ, следва да се отбележи, че за разлика например от инвестиционната помощ, този вид схеми имат за цел да подпомагат експлоатацията на инсталации за производство на зелена електроенергия, след като те са вече действащи. В това отношение задължението за квота е предназначено по-специално да гарантира на производителите на зелена електроенергия търсене на сертификатите, които са им били издадени, и по този начин да улесни продажбата на произведената от тях зелена енергия на цена, която е по-висока от пазарната цена на конвенционалната енергия.
- 110 Стимулиращият ефект, оказван от подобна схема върху производителите на електроенергия като цяло, включително по-конкретно тези, които едновременно са производители, от една страна, и доставчици, от друга страна, с цел да ги накара да увеличат своето производство на зелена електроенергия, в този смисъл не изглежда да може да се постави под съмнение, нито следователно пригодността ѝ да постигне преследваната легитимна цел в конкретния случай (вж. решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 111 и 112).
- 111 Трето, следва да се отбележи все пак, че доброто функциониране на такава схема по същество предполага наличието на пазарни механизми, предоставящи възможност на операторите, които имат задължение за квота, но още не разполагат с необходимите зелени сертификати, за да изпълнят посоченото задължение, да се снабдят със сертификати по ефективен начин и при справедливи условия (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 113).
- 112 Поради това е важно да се установят механизми, които гарантират въвеждането на истински пазар на зелени сертификати, където предлагането и търсенето действително могат да се срещат и да се стремят към равновесие, така че наистина да е възможно там заинтересованите доставчици да се снабдяват с такива сертификати при справедливи условия (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 114).

- 113 Кolkото до обстоятелството, че доставчиците, които не спазват възложеното им задължение за квота, са длъжни, подобно на Essent в главните производства, да заплащат административна глоба, следва да се отбележи посоченото по-долу.
- 114 Макар налагането на такава глоба несъмнено да може да се разглежда като необходимо за поощряване, от една страна, на производителите да увеличат своето производство на зелена електроенергия, и от друга страна, на операторите със задължение за квота реално да закупят изискваните зелени сертификати, при все това е нужно също правилата за определяне и размерът на тази глоба да не надхвърлят необходимото за такова стимулиране, като в това отношение се избягва по-специално санкционирането на съответните оператори по начин, който би се оказал прекомерен (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 116). В настоящия случай запитващата юрисдикция трябва да провери дали е такъв случаят по отношение на разглежданите административни глоби в делата по главните производства.
- 115 Четвърто, накрая следва да се отбележи, че доколкото съществува пазар на зелени сертификати, който отговаря на условията, посочени в точки 111 и 112 от настоящото решение, на който доставчиците, внесли електроенергия с произход от други държави членки, могат да се снабдят със зелени сертификати по ефективен начин и при справедливи условия, обстоятелството, че в настоящия случай на производителите на зелена електроенергия е позволено да продават заедно електроенергия и зелени сертификати на доставчиците, които имат задължение за квота, не означава, че редът и условията на режима на квоти надхвърлят необходимото за постигане на целта за увеличение на производството на зелена електроенергия. Всъщност фактът, че такава възможност продължава да е налице, изглежда от естество да може да окаже допълнителен стимулиращ ефект върху производителите, за да увеличат своето производство на зелена електроенергия (вж. в този смисъл решение Ålands Vindkraft, EU:C:2014:2037, т. 118).
- 116 С оглед на всички гореизложени съображения, на първия въпрос следва да се отговори, че членове 28 ЕО и 30 ЕО, както и членове 11 и 13 от Споразумението за ЕИП трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената зелена електроенергия на територията на съответния регион търгуеми сертификати и да налага на доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Съюза, или от трети държави — страни по Споразумението за ЕИП, при условие че:
- се установят механизми, които гарантират въвеждането на истински пазар на сертификати, където предлагането и търсенето могат да се срещат и да се стремят към равновесие, така че да е възможно там заинтересованите доставчици да се снабдяват със сертификати по ефективен начин и при справедливи условия,
  - начинът на изчисляване и размерът на административната глоба, заплащана от доставчиците, които не са изпълнили това задължение, са определени така, че да не се надхвърля необходимото за насърчаване на производителите ефективно да увеличат производство си на зелена електроенергия и на доставчиците, за които се отнася същото задължение, реално да закупват изискваните сертификати, като се избягва по-специално санкционирането на посочените доставчици по начин, който би се оказал прекомерен.

По третия въпрос

- 117 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали правилата за недопускане на дискриминация, съдържащи се съответно в член 18 ДФЕС, в член 4 от Споразумението за ЕИП и в член 3 от Директива 2003/54, трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената зелена електроенергия на територията на съответния регион търгуеми сертификати и да налага на доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Съюза, или от трети държави — страни по Споразумението за ЕИП.
- 118 Най-напред, член 18 ДФЕС гласи, че в обхвата на приложение на Договорите и без да се засягат специалните разпоредби, съдържащи се в тях, се забранява всякаква дискриминация на основание гражданство.
- 119 Следва да се отбележи, че в акта за преюдициално запитване запитващата юрисдикция не посочва как схема като разглежданата по главните производства би могла да доведе до различно третиране, представляващо дискриминация на основание на гражданство, нито как едно такова различно третиране, ако има такова, би могло да бъде разграничено от различното третиране, свързано с гаранциите за произход и с вноса на електроенергия от други държави членки, което вече е предмет на първия преюдициален въпрос.
- 120 Освен това, що се отнася до делата по главните производства, следва да се отбележи, че Essent оспорва факта, че в качеството си на доставчик на електроенергия не е в състояние да използва гаранции за произход от други държави — членки на Съюза и на ЕИП, за да изпълни задължението за квота, наложено му съгласно разглежданата в главните производства национална правна уредба.
- 121 В това отношение обаче следва да се констатира, че разглежданото в главните производства задължение за квота се прилага към всички доставчици на електроенергия, които действат във Фламандския регион, независимо от тяхното гражданство. Също така обстоятелството, че посочените доставчици не могат вместо зелени сертификати да използват гаранциите за произход, се отнася до всички доставчици, независимо от тяхното гражданство.
- 122 Що се отнася до производителите на електроенергия, освен факта, че не са адресати на задължението за квота, следва да се припомни, че обстоятелството, че произвежданата електроенергия от установените в други държави членки производители може евентуално да бъде предмет на различно третиране и това да представлява пречка, когато тя се внася във Фламандския регион, попада в приложното поле на член 34 ДФЕС и на това основание и предвид посочената разпоредба вече е изцяло обхванато в рамките на прегледа на първия въпрос.
- 123 По-нататък, що се отнася до член 4 от Споразумението за ЕИП, чийто текст е почти същият като на член 18 ДФЕС, от припомнената в точка 72 от настоящото решение съдебна практика следва, че трябва да се извърши същият анализ като този на член 18, така че не става в по-голяма степен ясно защо посоченият член 4 би могъл да се прилага към положения като разглежданите в споровете по главните производства.

- 124 Накрая, относно член 3 от Директива 2003/54 и на първо място, що се отнася до отправеното запитване с третия въпрос по дела C-207/12 и C-208/12 в каква степен посочената разпоредба е от значение за ЕИП, следва да се припомни, че както беше отбелязано в точка 14 от настоящото решение, посочената директива е включена в Споразумението за ЕИП с Решение № 146/2005, което влиза в сила на 1 юни 2007 г. При това положение и с оглед на обстоятелството, че тези две дела се отнасят до решенията от 18 май 2009 г. на VREG за налагане на глоби за 2008 г. и за 2009 г., следва да се констатира, че в рамките на посочените дела член 3 е приложим *ratione temporis*.
- 125 На второ място, следва да се отбележи, че макар в поставения от запитващата юрисдикция въпрос да се прави позоваване на член 3 от Директива 2003/54, от уточненията към акта за преюдициално запитване, така както са представени в точка 40, второ изречение от настоящото решение, е видно, че въпросът следва да се възприема като свързан с параграф 1 от посочената разпоредба.
- 126 На трето място, следва да се припомни, че член 3, параграф 1 от Директива 2003/54 по-специално предвижда, че държавите членки няма да правят разлика между предприятията по отношение както на правата, така и на задълженията на електроенергийните предприятия.
- 127 В случая запитващата юрисдикция обаче не пояснява какво според нея може в рамките на настоящите производства да породи дискриминация по смисъла на посочената разпоредба.
- 128 Във връзка с това следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда е важно запитващите юрисдикции да посочат конкретните причини, поради които са възникнали въпроси относно тълкуването на дадени разпоредби от правото на Съюза и поради които са счели за необходимо да поставят преюдициален въпрос на Съда (вж. по-специално определение BVBA De Backer, C-234/05, EU:C:2005:662, т. 9 и цитираната съдебна практика).
- 129 При тези обстоятелства Съдът не е в състояние да даде на запитващата юрисдикция насоки, които да надхвърлят вече посоченото в точки 120 и 121 от настоящото решение, а именно че не е ясно по какъв начин в рамките на делата в главните производства в качеството на доставчик на пазара на електроенергия Essent е обект на дискриминация по отношение на правата или задълженията му.
- 130 С оглед на всички изложени по-горе съображения на третия въпрос следва да се отговори, че правилата за недопускане на дискриминация, съдържащи се съответно в член 18 ДФЕС, в член 4 от Споразумението за ЕИП и в член 3, параграф 1 от Директива 2003/54, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената зелена електроенергия на територията на съответния регион търгуеми сертификати и да налага на доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Съюза, или от трети държави — страни по Споразумението за ЕИП.

По съдебните разноси

131 С оглед на обстоятелството, че за страните по главните производства настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

- 1) Член 5 от Директива 2001/77/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 27 септември 2001 година относно насърчаване на производството и потреблението на електроенергия от възобновяеми енергийни източници на вътрешния електроенергиен пазар трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална схема за подпомагане като разглежданата в главните производства, която предвижда компетентният регионален регулаторен орган да предоставя в съответствие с произведената от възобновяеми енергийни източници електроенергия на територията на съответния регион търгуеми сертификати и да налага на доставчиците на електроенергия задължение да предоставят всяка година на посочения орган определено количество от тези сертификати, съответстващи на определен дял от доставяната от тях електроенергия в този регион, като при нарушение на задължението е предвидено налагането на административна глоба, без тези доставчици да имат право да изпълнят посоченото задължение, като използват гаранции за произход от други държави — членки на Европейския съюз, или от трети държави — страни по Споразумението за Европейското икономическо пространство.
- 2) Членове 28 ЕО и 30 ЕО, както и членове 11 и 13 от Споразумението за Европейското икономическо пространство от 2 май 1992 година трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална схема за подпомагане като описаната в точка 1 от настоящия диспозитив, при условие че:
  - се установят механизми, които гарантират въвеждането на истински пазар на сертификати, където предлагането и търсенето могат да се срещат и да се стремят към равновесие, така че да е възможно там заинтересованите доставчици да се снабдяват със сертификати по ефективен начин и при справедливи условия,
  - начинът на изчисляване и размерът на административната глоба, заплащана от доставчиците, които не са изпълнили посоченото в точка 1 от настоящия диспозитив задължение, са определени така, че да не се надхвърля необходимото за насърчаване на производителите ефективно да увеличат производство си на електроенергия от възобновяеми енергийни източници и на доставчиците, за които се отнася същото задължение, реално да закупуват изискваните сертификати, като се избягва по-специално санкционирането на посочените доставчици по начин, който би се оказал прекомерен.
- 3) Правилата за недопускане на дискриминация, съдържащи се съответно в член 18 ДФЕС, в член 4 от Споразумението за Европейското икономическо пространство от 2 май 1992 година и в член 3, параграф 1 от Директива 2003/54/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2003 година относно общите правила за вътрешния пазар на електроенергия и отменяща Директива 96/92/ЕО, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат национална схема за подпомагане като описаната в точка 1 от настоящия диспозитив.

Подписи